

Нова хвиля пандемії пригальмувала діяльність

Нова хвиля пандемії коронавірусу COVID-19 в осінні місяці 2021 року значною мірою пригальмувала діяльність Словацько-українського культурного та інформаційного центру в Пряшеві та діяльність Союзу русинів-українців Словацької Республіки, в тому числі підготовку та проведення в останньому кварталі 2021 року запланованих акцій – Фестивалю драми і художнього слова ім. Олександра Духновича в Пряшеві, Фестивалю духовної пісні в Сніні та огляду народних пісень «Маковицька струна» в Бардіїві і Пряшеві.

Президія Центральної ради Союзу русинів-українців СР у зв'язку з виниклою ситуацією прийняла рішення, що коли пандемічна ситуація стане кращою, буде відновлено організаційну підготовку фестивалів у нових термінах.

За рішенням Фонду підтримки культури національних меншин цьогорічні проекти можна реалізувати до кінця березня 2022 року.

-мі-

У Загребі 7 жовтня 2021 року розпочав роботу чотириденний форум, присвячений 120-й річниці переселення українців до Хорватії, який став своєрідним маркером у збереженні нашої самообутності та підсумував важливі етапи у продовженні нашої ідентичності в Балканському регіоні.

Презентацією III-ї та IV-ї книг «Українці в Хорватії: матеріали та документи» голова організаційного комітету – пан Славко Бурда відкрив перший день Центральної маніфестації культури українців Хорватії, яка протягом перших трьох днів проводиться у місті Загребі, а 4-й день у місті Крижевці. Відкриваючи форум,

▲ Частина учасників святкування.

Відзначили 120-у річницю переселення українців до Хорватії

голова Українського культурно-просвітнього товариства «Кобзар» зазначив, що відзначення 120-ї річниці переселення українців в Хорватію – знакова подія, перш за все в свідомості поколінь українців: «За останні 120 років українцям в Хорватії вдалося зберегти свою мову, віросповідання, культуру, звичаї та традиції. Українці інтегровані в хорватське суспільство, але водночас мусять мужньо стояти на самозбереженні, не піддаючись цілковитій асиміляції. Хорватія ж, зі свого боку, надає та забезпечує можливість захисту та збереження культурної та національної ідентичності кожної національної меншини, в тому числі і української. Наше завдання полягає в збереженні нас самих, що, в першу чергу, залежить тільки від нашої організованості та бажання».

Представлення книг відбулося безпосередньо за участю вчених, представників влади та наукових кіл з України, Хорватії, Сербії, Італії. З вітальним словом виступив і Надзвичайний і Повноважний Посол України в Хорватії – Василь Кирилич. Він високо оцінив представлений внесок науковців, багатопланову тематичність матеріалів книги, наукові узагальнення про витoki українства в Хорватії, відзначивши головного натхненника та упорядника цих новопредставлених енциклопедій про українців – пана Славка Бурду. Від імені Міністерства науки та освіти Республіки Хорватія з вітальним словом звернувся пан Мілан Вукеліч.

Наступного дня, 8-го жовтня 2021 року, на базі Миської бібліотеки міста Загреб було проведено Міжнародну наукову конференцію з нагоди 120-ї річниці переселення українців до Хорватії. Завдяки організації Посольства України в Республіці Хорватія, української громади Республіки Хорватія була здійснена також і відеотрансляція конференції через платформу Zoom, з метою за-

лучити до участі охочих вчених-додоповідачів з України, яким не вдалося приїхати.

Третій день форуму почався із вшанування пам'яті видатного письменника, духовного велетня нашого народу – Тараса Григоровича Шевченка. Покладанням квітів до пам'ятника Тарасу на вулиці Українській у Загребі, делегація Української громади Республіки Хорватія на чолі з головою культурно-просвітнього товариства «Кобзар» – Славком Бурдою, паном Послом України в Республіці Хорватія – Василем Кириличем та представником прем'єр-міністра Республіки Хорватія Андрея Пленковича, державним секретарем Міністерства закордонних та європейських справ – Зденком Лучічем віддали шану великому українському поету. З урочистим словом виступив Славко Бурда, який відзначив важливість Шевченка для українців та хорватів у Хорватії.

У неділю, 10 жовтня 2021 року, у греко-католицькому соборі Пресвятої Трійці у Крижевцях відбулася урочиста Божественна Літургія за участі священників та церковних хорів з Хорватії, України, Словенії та Австрії на чолі з монсенсьором Міланом Стіпічем, єпископом Крижевацьким та за співслужіння Київського та Галицького єпископавікарія з України Степана Суса, вікарія греко-католиків Австрії Юрія Коласа та численних священників Крижевацької єпархії. Літургію співав квінтет церкви св. Петра і Павла зі Львова та хор греко-католицького собору в Крижевцях під керівництвом Мартіна Плеша.

Говорячи про 120-ту річницю переселення греко-католицьких українців до Хорватії, важливими видаються слова єпископа Мілана: «Греко-католицька церква, точніше єпархія Крижевців, зіграла велику роль у збереженні культурної самообутності, духовного та релігійного життя українців. Незабаром після їх по-

селення були збудовані церкви, створені парафії в межах Крижевацької єпархії, а саме Буковле або Славонський Брод, Верхні Андріївці, потім Каніжа і Шумече, Сібінь, Липовляни, а поряд з церквами, культурні товариства та шкільні класи, що не дозволило зникнути українській мові. Українці тоді відіграли помітну та прогресивну роль у побудові нового суспільства в межах нової держави. Численні священики були з кола переселенців-українців та їхніх нащадків. Нині маємо українців-греко-католиків в Загребі, Осієку, Рієці, Задарі та Спліті, а також в інших міських центрах. Шановні греко-католики української національності та українського походження, сьогоднішня свята літургія – це служба подяки за 120 років спільної історії нашої батьківщини Хорватії». Серед присутніх Посол України в Республіці Хорватія – пан Василь Кирилич, Копривницько-Крижевацький префект – Дарко Корен, державний секретар Міністерства закордонних та європейських справ – Зденко Лучіч, представники міста Крижевці, Уряду Республіки Хорватія та представники української національної меншини в Республіці Хорватія. Літургію транслювали через перший канал Хорватської радіотелевізії, а трансляцію мали можливість дивитися близько півмільйона людей. Після урочистого богослужіння відбулася церемонія відкриття настінної картини, «Хрещення Київської Русі» українського художника зі Львова – Володимира Яворського, яка є символічним дарунком української громади Республіки Хорватія Крижевацької єпархії з нагоди урочистих роковин переселення українців на ці терени. Відтепер живописна репродукція постійно прикрашатиме праву стіну собору. На завершення чотириденного форуму, в рамках 14 Центральної Маніфестації культури українців, мер міста Крижевці – Маріо Райн організував святковий прийом та обід для всіх гостей у готелі «Калнік» у Крижевцях. Того ж дня відбувся заключний культурно-мистецький концерт у Хорватському домі у Крижевцях за участю хорватських культурних товариств «Крижевці», «Пригір'я», танцювальних та вокальних колективів українських товариств з Хорватії (Вуковар, Славонський Брод, Каніжа, Липовляни, Загреб та Рієка) та вокальних солістів і ансамблів танцю з України.

На кінець, хотілося б висловити велику шану всім, хто спричинився до згуртування української громади в Хорватії.

Єлизавета МИХАЛКОВСЬКА.

▲ Урочистий акт відкриття південно-західного обходу.

Південно-західний обхід Пряшева повністю відкритий

Національна автомобільна компанія (Národná diaľničná spoločnosť) урочисто передала автомобільній громадськості автодорогу D1 Пряшів, захід – Пряшів, південь. З 28 жовтня 2021 року транзитний транспорт, що веде з Ліптова до Східної Словаччини і навпаки, обходить Пряшів.

Автомагістраль D1 Пряшів, захід – Пряшів, південь утворює західний обхід міста Пряшева. Ділянка автомагістралі має довжину майже 8 км, на трасі 18 мостів, двотрубний Пряшівський тунель довжиною понад 2 км, 19 розгалужень перехресть та 6 км шумозахисних огорожень.

Будівництво також включало надзвичайно складне технічно перехрестя, аналогів якому в Словаччині немає. На перетині Пряшів, захід е дві автомагістралі та дороги першого, другого і третього класу. Загальна довжина становить 11,3 км.

Відкриттям автомагістралі Національна автомобільна компанія забезпечує плавну їзду на північній трасі D1 довжиною 183 км від Івахової до Кошиць.

D1 Пряшів, захід – Пряшів, південь в цифрах:

7 870 м – довжина ділянки

2 244 м – довжина тунелю

6 689 м – довжина шумозахисних огорожень

58 000 кущів і 500 дерев – меліорація

20 000 автомобілів – інтенсивність руху

356 345 380,48 євро – договірна ціна на будівництво

Фото Національної автомобільної компанії та Мирослава Ілюка, мол.

▲ 10 жовтня 2021 року у греко-католицькому соборі Пресвятої Трійці у Крижевцях відбулася урочиста Божественна Літургія.

Світовий конгрес українців (СКУ) – це міжнародна асоціація, яка об'єднує організації українців, що діють в різних країнах світу. Є між ними організації, які представляють нащадків українських емігрантів, які виїхали з рідних країв за роботою в кінці 19-го та початком 20-го століття,

завдяки злагодженим зусиллям світової спільноти українців та плідній співпраці з українською державою, Україна впевнено перетворюється на справжню європейську державу – вільну, демократичну і справді незалежну учасницю міжнародної спільноти. Учасників зборів привітали

ській греко-католицькій церкві.

Далі П. Грод інформував про участь СКУ у святкуваннях 30-річчя відновлення незалежності України, про СКУ в мас-медіа, про фінансову спроможність організації. На закінчення звіту президент СКУ намітив основні завдання майбутнього. Це передусім міжнародна адвокація України і співпраця з нею, розбудова громад в країнах світу, розвиток молодіжних програм. Головними подіями 2022 року для СКУ буде відмічення 55-річчя свого заснування та конгрес СКУ, який плановано провести у серпні наступного року в Києві.

Учасники зборів прослухали звіт контрольної комісії, фінансовий звіт та схвалили оновлений бюджет СКУ на 2021-22 рр. Ознайомились також з результатами трьох круглих столів, які відбулися напередодні річних зборів на теми: «Міжнародна політика та протидія російській агресії», «Підтримка України» та «Розвиток українських громад у світі».

На закінчення Річних загальних зборів СКУ делегати затвердили резолюції зборів, в яких детально розпрацьовано актуальні завдання СКУ у всіх сферах його діяльності. Між ними є, наприклад, залучення діаспори у розвиток законодавства України та її економічного розвитку, питання зовнішньої трудової міграції, інформаційна та гуманітарна політика, співпраця з церквами, розвиток публічної та гуманітарної дипломатії, ініціювання ґрунтового демографічного та соціологічного дослідження. В резолюції було залучено і декілька завдань, які торкаються українського автохтонного населення, як, наприклад, просувати включення питання його підтримки в країнах їхнього проживання у програму Міністерства закордонних справ України та інших відповідних установ, сприяння розбудові їхнього громадського життя, а також проведення аналізу актуального стану українського автохтонного населення, що під керівництвом голови відповідної комісії СКУ Віктора Бандурчина, заступника голови ЦР Союзу русинів-українців СР, вже й реалізується.

Павло БОГДАН.

Річні збори СКУ

еміграції після 1-ої та 2-ої світових воєн, організації кількох хвиль трудової міграції після виникнення сучасної самостійної України, але й організації українського автохтонного населення в країнах, які межують з Україною, між ними і Союз русинів-українців Словацької Республіки.

СКУ був заснований у 1967 році і в сучасному об'єднує організації українців у 60 країнах світу і має свої осідки в Торонті, Києві, Брюсселі та в Нью-Йорку. 23 жовтня ц. р. відбулися Річні загальні збори, в яких взяли участь майже дві сотні делегатів і гостей, представники українських громад та організацій з понад 20 країн світу, аби підбити підсумки року та подивитися у майбутнє світового українства. Були між ними і делегати Союзу русинів-українців Словацької Республіки.

Вже вдруге Річні загальні збори СКУ відбулися у віртуальному форматі, що дозволило зібрати провідних лідерів української діаспори та продискутувати найважливіші питання, виклики та ключові пріоритети для світової української спільноти.

Президент СКУ Павло Грод згадав у вступному слові велику й активну українську громаду у РФ, представники якої цього року не змогли долучитися через агресію російської влади, спрямовану щодо них, та висловив сподівання, що наступного року всі учасники Зборів зможуть зустрітися вже не у віртуальному форматі.

Річні Загальні Збори СКУ не залишили поза увагою лідерів української держави. Привітання надійшло від Президента України Володимира Зеленського, в якому підкреслюється, що

й Прем'єр-Міністр України Денис Шмигаль, Голова Верховної Ради Руслан Стефанчук та міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба. Засідання благословили глави Православної церкви України Єпіфаній та Української греко-католицької церкви Святослав. Хвилиною мовчання учасники засідання вшанували пам'ять борців, які полягли за Україну та її незалежність.

Президент СКУ Павло Грод з Канади у своєму звіті навів, що СКУ тісно співпрацює з українськими державними установами, іноземними урядами та організаціями і діаспорою.

СКУ у своїй діяльності в сучасному має 5 пріоритетів. Перший – це підтримка України. З цією метою було підписано меморандум з Кабінетом міністрів України. СКУ висилає місії спостерігачів на всі вибори, які проходять в Україні, є ініціатором підготовки законопроекту щодо множинного громадянства, підтримує економічний розвиток України та її євроатлантичну інтеграцію, сприяє збереженню української національної ідентичності.

Другий пріоритет – це протидія російській агресії, третій – розбудова міцних громад. В рамках нього було розпрацьовано інтересний проект під назвою «Від колиски до могили», який має за мету досягти, щоб кожна більша українська громада в країнах свого поселення мала свої дитсадки, школи, організації, установи, церкви, будинки перестарілих і навіть свої цвинтарі. Четвертий пріоритет – це плекання правдивої історії, п'ятий – співпраця з церквами, в тому числі утвердження Православної церкви України та надання патріаршого статусу Україн-

▲ 27 жовтня 2021 року Посол України в Словацькій Республіці Юрій Мушка разом із заступником Міністра розвитку громад та територій України з питань європейської інтеграції Ігорем Корховим взяв участь у офіційній передачі голозування від Словацьчини до України у Стратегії ЄС для Дунайського регіону.

Українська сторона високо цінує співпрацю з Європейським Союзом та країнами – учасниками Стратегії.

Джерело: Посольство України в СР.

Ремонт школи у Меджилабірцях

Об'єднану школу в Меджилабірцях перетворять на сучасний освітній центр завдяки ініціативі *Catching-Up Regions* («Наздоганяючі регіони»), яку реалізує Пряшівський самоврядний край (PSK). У два етапи сюди буде вкладено понад три мільйони євро в рамках модернізації корпусів школи та її матеріального оснащення. Ще понад 450 тис. євро від національного проекту призначено на інновації змісту освіти.

«Ми створюємо своєрідний фон та простір для підприємців-початківців у виробництві деревини та меблів, що може позитивно вплинути на майбутні напрямки випускників», – сказав голова PSK Мілан Маєрський у зв'язку з передачею будівлі підряднику в середу (20 жовтня), зазначивши, що в області фіксується інтерес до цих професій з боку місцевих компаній. Будівельні роботи з відновлення школи на загальну суму майже 2,2 млн євро, які мають бути завершені у квітні 2023 року, включають реконструкцію головного корпусу, практичних залів, спільного робочого місця з підприємцями,

добудову столярної майстерні, а також модифікації та озеленення ареалу школи. Після цього етапу має бути ще один акцент на модернізації матеріально-технічного обладнання. Його реалізація на суму понад 825 тис. євро принесе нове шкільне обладнання, яке має бути доповнено 3D-принтером та мийною станцією, інструментами для столярної майстерні, автомайстерні і т.п.

Одночасно з реалізацією інвестиційних проектів школа буде працювати над підготовкою нового змісту освіти для учнів та педагогічних працівників у рамках Національного проекту «Удосконалення середньої професійної освіти в ПСК». На ці цілі школа має в диспозиції 450 тисяч євро. Підтримка також спрямована на придбання сучасних технологій та обладнання, до якого студенти будуть мати доступ під час практичних занять.

Об'єднана школа в Меджилабірцях була створена 1 вересня цього року після оптимізації шляхом об'єднання Середньої фахової школи політехнічної Енді Варгола та Гімназії Меджилабірці.

Літературний вечір пам'яті поета й дипломата Романа Лубківського

Увечері 21 жовтня в залі Національної бібліотеки в Празі відбувся літературний вечір-спомин пам'яті Романа Лубківського (1941–2015) – поета, перекладача, громадського і політичного діяча, а також першого посла України в Чехії, який очолював

дипломатичне представництво у Празі в 1992 – 1995 рр. У цьому році йому б виповнилося 80 років.

Творчий вечір підготувала й модерувала колишня співробітниця українського посольства в Празі, а нині журналістка «Радіо

Свобода» Оксана Пеленська. Почесним гостем вечора став син Романа Лубківського – Данило, який привіз до Праги та передав у фонди Національної бібліотеки Чехії книги свого батька.

З вітальним словом до присутніх звернувся радник Посольства України в Чехії Валерій Дем'янець, високо оцінивши вклад першого посла в розбудову дипломатичного представництва України в Празі. Своїми споминами про Романа Лубківського поділилися представники української громади в Празі – Ростислав Прокоп'юк і Олекса Лівінський, а також представник українських чехів у Львові, голова «Чеської бесіди» Олександр Дрбал. Власні вірші Романа Лубківського, а також переклади його поезій з білоруської, чеської та польської мов на вечорі декламували Данило Лубківський та Яна Прокоп'юк.

Посольство України в ЧР.

Повідомлення

Усі наші видання («Нове життя», «Веселка», «Дукля») знаходяться на сайті:

<https://ukrsvit1.com.ua/>

Крім того, про діяльність Союзу русинів-українців СР можна довідатись і прочитати наші видання на таких сайтах:

<https://www.facebook.com/rusiniukrajincislovenskejrepubliky/>
<http://www.ukrajinci.sk/index.html>

